

Alati za razvoj softvera

Sistemi za kontrolu verzija, Git, GitFlow

Univerzitet u Novom Sadu
Fakultet Tehničkih Nauka

Uvod

- ▶ Eng. Version Control Systems **VCS**
- ▶ Programi koji se koriste kada je potrebno pratiti verzije projekta i/ili kada više učesnika radi na projektu
- ▶ Danas su nezaobilazni u procesu razvoja softvera
- ▶ Datoteke koje se prate zajedno sa svom istorijom promena se nalaze na udaljenom mestu — **repozitorijum**
- ▶ Svaka izmena koja se uradi, treba da se sačuva na repozitorijumu — **commit**
- ▶ Pored samih izmena čuva i informacije o tome ko je napravio izmenu, kad je izmena napravljena i šta je tačno izmenjeno

- ▶ Dostupan je istorijat izmena, pa je u svakom trenutku moguće pristupiti ranijim verzijama projekta i svim relevantnim podacima
- ▶ Rad sa repozitorijumima i VCS sistemima u velikoj meri olakšava kolaborativni razvoj softvera (u odnosu na ručno održavanje):
  - ▶ omogućavaju integraciju promena nastalu od strane različitih članova tima
  - ▶ omogućavaju dobijanje informacija ko je, kada, gde, promenio linije koda
- ▶ Upravljanje personalnim projektima je znatno olakšano jer je mogućnost greške ili gubitka podataka svedena na minimum
- ▶ Ne moraju biti ograničeni samo na programerske projekte!
- ▶ Omogućavaju formiranje više alternativnih tokova razvoja projekta, što pruža podršku eksperimentisanju i nezavisnom razvoju delova projekta

Tipovi

- ▶ Dva osnovna tipa sistema za kontrolu verzija:
  - ▶ **Centralizovani** (Subversion – SVN, CVS, ...)
  - ▶ **Distribuirani** (Git, Mercurial...)
- ▶ Ova podela je načinjena na osnovu načina na koji je implementiran centralni repozitorijum

Centralizovani VCS

- ▶ Glavni repozitorijum sa svom istorijom se nalazi na centralnom serveru, dok klijenti preuzimaju svako svoju verziju aktuelnih datoteka
- ▶ Jednostavnija implementacija
- ▶ Osnovni nedostaci ovakve arhitekture su:
  - ▶ nemogućnost offline rada
  - ▶ loša skalabilnost sistema
  - ▶ centralizovani server predstavlja **single point of failure** za ceo projekat

Distribuirani VCS

- ▶ Svaki klijent preuzima potpunu kopiju projekta sa servera
- ▶ Svaki čvor predstavlja ravnopravan repozitorijum sa kompletnom istorijom izmena (bilo koji može biti proglašen za glavni u slučaju otkaza servera)
- ▶ Dobra skalabilnost — pogodan za velike projekte (Linux kernel, Kubernetes, Docker, ...)

Moderne primene

- ▶ U novije vreme ovi sistemi se ne koriste samo za programski kod
- ▶ Postoje implementacije i primene gde se celokupna specifikacija infrastrukture može 'v cuvatiu ovim sistemima
- ▶ Možemo pratiti promene kroz vreme
- ▶ Možemo videti razlike vrlo lako
- ▶ Jednostavna kolaboracija
- ▶ Ceo postupak omogućava da infrastrukturu podignemo na nivo softvera (Infrastructure as Code)

Uvod

- ▶ Distribuirani VCS
- ▶ Osnovna stvar koja razlikuje Git od ostalih VCS sistema (i centralizovanih i distribuiranih) je način na koji Git organizuje podatke u repozitorijumu:
  - ▶ ostali VCS-ovi čuvaju osnovne kopije datoteka i evidentiraju samo eventualne izmene uvede nad tim kopijama
  - ▶ Git za svaku uvedenu izmenu kreira novu sliku stanja celog sistema tako što kreira nove datoteke sa uvedenim izmenama
  - ▶ ovo omogućava timovima da ne budu vezani za samo jedan tok razvoja
  - ▶ S obzirom da lokalni git repozitorijumi poseduju kompletnu bazu sa istorijom izmena, potpuni rad sa zajedničkim repozitorijumom je omogućen i bez mrežnog pristupa centralnom serveru
  - ▶ Sve načinjene izmene se primenjuju samo na lokalni repozitorijum do trenutka dok se ne pošalju na centralni repozitorijum

Instalacija

- ▶ Preuzeti instalaciju sa službene web stranice
- ▶ Prvobitna namena je korišćenje iz komandne linije
- ▶ Grafička okruženja za Git dostupna su na linku
- ▶ Provera uspešne instalacije:

```
git -version
```

- ▶ Golang i VSCode (verovatno) imaju integrisanu podršku

Podešavanja

- ▶ Nakon instalacije, dobra praksa je da se odmah podesi ime i email adresa koje će Git koristiti prilikom čuvanja izmena:

```
git config --global user.name "Ime Prezime"  
git config --global user.email mailadresa@nesto.com
```

- ▶ *global* će izvršiti podešavanja za svaki repozitorijum na računaru
- ▶ Ukoliko se izostavi, podešavanja se vrše samo za onaj repozitorijum na koji smo trenutno pozicionirani iz komandne linije
- ▶ lista trenutno podešenih vrednosti se može dobiti komandom:

```
git config --list
```

Kreiranje lokalnog repozitorijuma

► Dva načina postoje:

1. Inicijalizacijom novog (praznog) repozitorijuma

- *git init* je komanda koja će prazan kreirati lokalni repozitorijum
- Kreiraće se sakriveni folder **.git** unutar direktorijuma iz kojeg smo pokrenuli komandu (radnog direktorijuma)

2. Kloniranjem postojećeg repozitorijuma sa udeljanog servera

- *git clone [putanja_do_repozitorijuma] [lokalni_direktorijum_gde_se_klonira]* je komanda koja će kreirati lokalni repozitorijum sa svim fajlovima i istorijom izmena sa udeljenog servera
- U okviru radnog direktorijuma kreira skriveni folder **.git** koji zapravo označava da je folder git repozitorijum

3. U svakom trenutku je moguće dobiti informacije o stanju repozitorijuma komandom *git status*

Praćenje datoteka

- ▶ Kreiranje datoteka u radnom direktorijumu neće navesti Git da prati izmene nad njima
- ▶ Pokretanje praćenja verzija nad nekom datotekom ili direktorijumom se vrši komandom `git add [naziv_datoteke]`:
- ▶ Komanda `git add` se mora izvršiti za sve datoteke koje su nove, ali i za sve postojeće datoteke nad kojima su izvršene neke izmene (nalaze se u stanju modified)
- ▶ Možemo automatski dodati sve izmene komandom `git add .`
- ▶ Naknadne izmene nad praćenim datotekama neće biti evidentirane automatski
- ▶ Prilikom svake izmene potrebno je ponoviti `git add` komandu

Postavljanje izmena na repozitorijum

- ▶ Vrš se u dve faze:
  1. postavljanje promena u deo repozitorijuma koji se zove **staging area (evidentiranje izmena)** — datoteke se u ovaj deo repozitorijuma dodaju komandom *git add* (za objekte koji pripadaju ovom delu se kaže da su u staged stanju)
  2. "pakovanje" evidentiranih izmena u **commit** — predstavlja prebacivanje izmene iz staging area na trenutnu granu repozitorijuma (format naredbe: *git commit -m "opis izmena"*)
- ▶ Saveti oko commit-a
  - ▶ Logički nezavisne izmene organizovati u odvojenim *commit-ima*
  - ▶ Jedan *commit* treba biti moguće opisati kroz rečenicu ili dve
  - ▶ Težiti ka davanju prefiksa opisu *commit-a* (add,fix,itd.) kako bi se ukazalo na tip izmene

Git file status lifecycle

- ▶ Postavljanje jednog fajla u staging area:

```
git add <ime_fajla>
```

- ▶ Postavljanje svih fajlova u staging area

```
git add .
```

- ▶ Brisanje fajla iz fajl sistema i postavljanje te izmene u staging area

```
git rm <ime_fijla>
```

- ▶ Poništavanje izmena

```
git reset HEAD <ime_fijla>
```

Postavljanje izmena na repozitorijum

- ▶ Operacija *commit* izmene šalje na lokalni repozitorijum
- ▶ Operacija *push* šalje lokalne izmene na udaljeni repozitorijum (može više commit-a)
- ▶ Uobičajen ikoraci:

```
git add .  
git commit -m "Tekst commit poruke"  
git push origin master
```

Ignorisanje datoteka

- ▶ Pokretanje *git add* komande nad celim direktorijumima može dovesti do toga da u praćenim datotekama budu i neke koje ne želimo da imamo na repozitorijumu (npr. kompajlirani fajlovi nisu potrebni, dovoljno je da imamo source fajlove, logovi, biblioteke...)
- ▶ Git omogućava način da navedemo pravila za ignorisanje tih datoteka ili direktorijuma prilikom pokretanja komande *git add*
- ▶ Pravila se navode u datoteci sa imenom *.gitignore* koji se kreira u repozitorijumu

Uklanjanje datoteka

- ▶ Iz radnog direktorijuma i iz staging area: `git rm [naziv_datoteke]`
- ▶ Samo iz staging area: `git rm -cached [naziv_datoteke]`

Poništavanje izmena

- ▶ Dopuna prethodnog *commit-a* novimi zmenama: *git commit--amend*
- ▶ Vraćanje datoteke u unmodified stanje: *git checkout – [naziv_datoteke]*
- ▶ Prebacivanje u stanje nekog *commit-a*: *git checkout [hash]*
- ▶ Prebacivanje u stanje nekog *commit-a* i brisanje kompletne istorije nastale posle tog *commit-a*: *git reset –hard [hash]*

git stash komanda

- ▶ Koristimo je kako bi lokalno spremili trenutno stanje radnog direktorijuma (bez commit-ovanja) kako bi mogli da se prebacimo na rad na nečemu drugom
- ▶ Promene je moguće spremiti više puta, pri čemu se za svako spremanje kreira novi zapis u lokalnom repozitorijumu
- ▶ Nakon spremanja izmena, radni direktorijum se vraća u stanje poslednjeg commit-a
- ▶ Lista spremljenih izmena se može dobiti komandom *git stash list*
- ▶ Vraćanje spremljenih izmena se vrši komandom *git stash apply*
- ▶ Ovo će vratiti poslednje spremljeno stanje (sa vrha liste)

Stanje repozitorijuma

- ▶ Stanje repozitorijuma možemo dobiti komandom *git status*
- ▶ Prikazuje izmene koje:
  - ▶ treba da budu postavljene u staging area
  - ▶ su postavljene u staging area, ali nisu na repozitorijum
- ▶ Prikazuje i informacije kao što su koja je trenutno aktivna grana i broj *commit-a* koji nisu poslani na udaljeni repozitorijum

Istorija repozitorijuma

- ▶ Istoriju repozitorijuma možemo dobiti komandom *git log*
- ▶ Prikazuje sve *commit*-ove
- ▶ Za svaki commit je prikazan opisom, autor i datum
- ▶ Svaki commit ima svoj jedinstven identifikator (hash)

Preuzimanje ranije izmene

- ▶ Preuzimanje ranije izmene se vrši komandom *git checkout [hash]*
- ▶ Ovom komandom se lokalni repozitorijum može vratiti u stanje u kakvom je bio u nekom trenutku

Rad sa granama

- ▶ Omogućavaju izolovan rad na različitim komponentama sistema i pružaju dobru podršku testiranju ideja
- ▶ Novokreirani repozitorijumi imaju samo jednu granu koja se zove **master (main)**
- ▶ Razvijamo komponentu i kad smo zaokružili celinu spajamo (**merge**) kod komponente sa glavnim granom
- ▶ Preporuka je da **master** grana (glavna) ima samo merge čvorove — da se ništa ne radi na master grani direktno
- ▶ **HEAD** pokazivač pokazuje na kojoj grani i čvoru smo trenutno pozicionirani

- ▶ Kreiranje grane: *git branch [ime_grane]*
- ▶ Pozicioniranje na granu: *git checkout [ime_grane]*
- ▶ Prikaz svih grana: *git branch*
- ▶ Brisanje grane: *git branch -d [ime_grane]*

Spajanje grana

- ▶ Prilikom spajanja, potrebno je vratiti se na roditeljsku granu i pozvati komandu *git merge [druga_grana]*
  - ▶ U granu na kojoj smo trenutno pozicionirani ubacuje se izmene napravljene na grani [druga_grana]
  - ▶ Izmene se "spajaju" tako da novi čvor sadrži izmene napravljene i na prvoj i na drugoj grani
- ▶ Drugi način spajanja je *git rebase*
  - ▶ Ne kreira novi commit
  - ▶ Uglavnom služi u svrhe dopunjavanja grana izmenama sa master grane

Udaljene grane

- ▶ Sve kreirane grane se nalaze na lokalnom repozitorijumu
- ▶ Ukoliko želimo da objavimo našu granu na udaljenom serveru koristimo naredbu:
git push origin [naziv_grane]

Konflikti

- ▶ Automatsko spajanje izmena će biti uspešno izvršeno samo ako u granama koje se spajaju ne postoje izmene u istim linijama istih datotetka
- ▶ Ako ovo nije slučaj, datoteka čiji sadržaj nije mogao biti "spojen" je u konfliktu
- ▶ U datoteci koja je u konfliktu označene su konfliktne linije
- ▶ Primer konflikta

```
<<<<<< HEAD:index.html
contact : email.support@github.com
=====
please contact us at support@github.com
>>>>>> develop:index.html
```

- ▶ Potrebno je srediti sadržaj konfliktne datoteke tako da se obrišu oznake i neželjeni sadržaj, a zatim komandom *git add* dodati datoteku na staging area

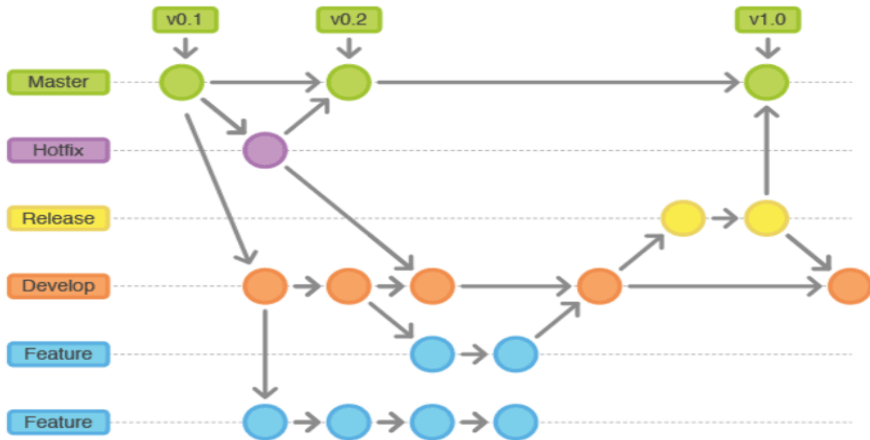
Rad sa udaljenim repozitorijumom

- ▶ Iako su svi repozitorijumi u Git-u ravnopravni, čest scenario za timski rad je da postoji jedan javno dostupan repozitorijum koji čuva izmene svih članova tima
- ▶ Ovom udaljenom repozitorijumu se obično dodeljuje ime **origin**
- ▶ Pri kloniranju repozitorijuma, za **origin** se postavlja repozitorijum čiji se sadržaj klonira
- ▶ *git remote add origin [adresa_repozitorijuma]*
- ▶ Lokalni git repozitorijum može da bude podešen tako da radi sa više udaljenih repozitorijuma
- ▶ Slanje sadržaja lokalnog repozitorijuma na udaljeni repozitorijum *git push [ime_ili_adresa_repozitorijuma] [ime_grane_koju_saljemo]*

Preuzimanje izmena sa udaljenog repozitorijuma

- ▶ Preuzimanje izmena sa udaljenog repozitorijuma: *git fetch [ime_ili_adresa_repozitorijuma]*
- ▶ Preuzete izmene je potrebno onda spojiti sa lokalnom granom: *git merge origin/master* (spajanje se radi sa master granom udaljenog repozitorijuma)
- ▶ Prethodne dve naredbe se mogu objediniti u jednu: *git pull [ime_ili_adresa_repozitorijuma]*

GitFlow model

(Image from <https://anarsolutions.com/gitflow-branching-model/>)

Dodatni materijali

- ▶ Gitflow
- ▶ Git docs
- ▶ Git krakern tutorial — Git UI tool
- ▶ Git tutorial

Kraj predavanja

Pitanja? :)